

TÜRKİYE TABİATINI KORUMA DERNEĞİ
TABİAT VE İNSAN DERGİSİ
JOURNAL OF NATURE AND MAN
2025 3(195)

EKONOMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ZİRVESİ: TÜRKİYE’NİN ÇEVRE VE İKLİM POLİTİKALARINDA DÖNÜŞÜM

İlhami Kızıroğlu

OSTİM Technical University, Faculty of Engineering, Ankara - Türkiye
ikiziroglu@gmail.com

Referans: Kızıroğlu İ (2025) Ekonomi ve iklim değişikliği zirvesi: Türkiye’nin çevre ve iklim politikalarında dönüşüm. Tabiat ve İnsan, 3(195), 1-8.

Ekonomi ve İklim Değişikliği Zirvesi: Türkiye'nin Çevre ve İklim Politikalarında Dönüşüm

Özet

Avrupa Parlamentosu 14 Temmuz 2021 tarihinde yayımladığı demir-çelik, alüminyum, gübre, çimento ve elektrik sektörlerinde faaliyette bulunan ihracatçılarımızı çok yakında ilgilendiren ve olumsuz etkilemesi muhtemel olan, bir yönetmelik önerisini üyeleri ile paylaştı. Karbon vergisi uygulamasının çerçevesi üzerinde uzun süren çalışmalar yürüten Avrupa Konseyi (AK), anlaşmaya vararak, ithal edilen ürünlerde karbon vergisi uygulamasına başlanacağını küresel anlamda duyurdu.

Anahtar Kelimeler: Karbon kaçağı, Karbon vergisi, Yenilenebilir enerji, Sera gazı

Economy And Climate Change Summit: Transformation in Türkiye Environmental and Climate Policies

Abstract

On July 14, 2021, the European Parliament shared a draft regulation with its members that closely concerns our exporters operating in the iron and steel, aluminum, fertilizer, cement, and electricity sectors, and is likely to have negative impacts on them. After extensive work on the framework of the carbon tax implementation, the European Council (EC) reached an agreement and officially announced on a global scale that a carbon tax would be imposed on imported products.

Keywords: Carbon leakage, Carbon tax, Renewable energy, Greenhouse gas

1. KARBON SINIR VERGİSİ (KSV)

Karbon vergisi, Ulaştırma ve enerji sektöründe, kullanılan yakıtın karbon içeriğine uygulanan karbon fiyatlandırması çerçevesindeki vergidir. Karbon dioksit eşdeğeri vergiye karbon vergisi denmektedir. Bu vergi herhangi bir sektörün imal ettiği ürünlerdeki salınan karbon ve sera gazı kombinasyonları için uygulanacaktır. Fosil yakıtlar kullanıldığında, karbon ve onun oksitleri oluşur. Karbon dioksit CO₂ üretimi, küresel ısınmaya yol açarken, onu kullanan ormanlık ve deniz ekosistemleri sürekli tahrip ve kirletildiğinden, yerkürede iklim değişikliğine yol açan karbon ve oksitlerinin oranı sürekli artmaktadır. Denizlerin CO₂ 'in %23'ünü, ormanların da önemli bir bölümünü işleyerek, organik maddeye dönüştürdüğü bilinmektedir. Yerkürenin %30'unu kaplayan ormanlık alan miktarı, her geçen gün azalmaktadır. En yakın örneği geçen yıl ocak-ekim aylarında 174 bin hektar ormanın yanmasında verebiliriz. Yine çevreye ve insan sağlığına zarar veren, ısıyı hapseden sera gazlarının salınım miktarı da sürekli artarak, iklim sürecinin bozulmasına yol açmaktadır. Bunların en düşük düzeye indirilmesinin sağlanması için, karbon ve sera gazı vergi uygulamasına geçilecektir. Sanayiciler ürettikleri ürünler nedeniyle, eğer çevreyi tahrip eden kimyasalların (karbon ve sera gazları) üretimini kontrol altına almazlarsa, bunları yayanların topluma yol açtıkları sosyal maliyetini karşılama tehdidi ile karşı karşıya kalacaklarını bilmeleri gerekir.

Bu çerçevede, Avrupa Komisyonu, AB'ne üye ve komşu ülkelerden ithalatla giren her ürünün yol açtığı karbon miktarı için bir bedel etiketi yapıştırmayı zorunlu kılacaktır. Bu ise yepyeni bir KSV uygulanması anlamına geliyor. Bu durum ekonomide 'karbon kaçağı' olarak bilinen sorunları da yaratacaktır. AB, karbon ve sera gazı emisyonlarını azaltmada kararlıdır. Avrupa ve komşu ülke şirketleri için de bu durum, yeni maliyetlere ve ek bürokrasiye yol açacaktır.

AB dışındaki ülkeler, örneğin Türkiye; eğer çok kısa zamanda gerekli önlem ve yatırım düzenlemelerine giderse, rekabet avantajı elde edip, bu durumu lehine kullanabilir. Bunun

çerçevesinde belirlenen uygulama sürecinden Avrupa Birliği, komşuları ve doğal olarak Türkiye'nin de nasıl etkileneceği önem kazanacağı için, bunları aşağıdaki maddelerde toplamak mümkündür:

1. Ulaşım araçlarının hepsi 'temiz' olmak zorundadır;
2. Kirlilik cezaları artacaktır;
3. Karbona karşı sınır duvarı oluşturulacaktır;
4. Yenilenebilir enerjiye daha fazla yatırım yapılması yaşamsal bir zorunluk haline gelmiştir; Türkiye yenilenebilir enerji potansiyeli açısından, İspanya ile birlikte, Avrupa'nın en zengin ülkesidir. İvedilikle yenilenebilir enerji teknolojisi yatırımlarına gidilmenin yolu açılmalı ve sübvansede edilmelidir. Bu konuda sanayi-üniversite işbirliği yolları açılmalı ve özellikle sanayi ile iç içe olan OSTİM Teknik Üniversitesi ile birlikte, ODTÜ ve İTÜ gibi üniversitelerde yenilenebilir enerjiyle ilgili çalışma ve yatırımların alt yapısı oluşturulmalıdır. Yeni yöntem ve metotların uygulanması, bilimsel yaklaşımlarla yaşama geçirilmelidir. Bu konuda yerli ürünlerin, örneğin rüzgar enerji santralleri ve solar enerji kolektörleri için, varsa mevcut çalışmalara hız verilmeli ve genel bütçeden bu konulara özel fasıllar açılmalıdır. Bu konularda en şanslı ve öncü ülke Türkiye olabilir.
5. Siyasi tepkilere göğüs gerilecek ve toplum çıkarı öncelenecektir; çünkü, KSV uygulaması sonucu AB ülkeleri kendi karbon fiyatlandırma kurallarını benimseyerek ithalatı, AB mevzuatına göre üretilmişçesine benzer bir fiyata sahip olmaya zorlayacaktır. Ek ücretler, kirlitici malları tek pazara ithal eden AB işletmeleri tarafından ödenecektir. Vergiden elde edilen gelirler, AB'nin ortak bütçesine eklenecek ve bu da koronavirüs sonrası toparlanma ile yüksek maliyetli yeşil dönüşümün finansmanında kullanılacaktır. Brüksel, bu şekilde yılda yaklaşık 10 milyar avro toplanacağını öngörmektedir.

2. SINIRDA BİR KARBON DENGESİ AYARLAMA MEKANİZMASI YÖNETMELİĞİ

Öneri halinde bu yönetmelik, bu yıl 15 Mart 2022 tarihinde 'Sınırdaki Bir karbon Dengesi Ayarlama (Düzenleme) Mekanizması (SKAM)' kuran yönetmeliğin taslak metni ortaklarla paylaşıldı. Yönetmeliğin yayınlanmasının hemen akabinde, Ankara'da 30-31 Mart 2022 tarihleri arasında çok geniş katılımlı EKO İKLİM Ekonomi ve İklim Değişikliği Zirvesi/Fuarı toplantısı gerçekleştirildi (Şekil 1) ¹.

¹Şekil 1. Brussels, 15 March 2022, sınırdaki bir karbon dengesi ayarlama mekanizması kuran Avrupa Parlamentosu ve konseyinin taslak yönetmeliği (draft regulation of the European Parliament and of the council establishing a carbon border adjustment mechanism). (7226/22 ECOFIN 229, ENV 232, CLIMA 113, UD 57, FISC 74).

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) kapsamında Aralık 2015'te kabul edilen Paris Antlaşması, Kasım 2016'da yürürlüğe girmiştir. Paris Anlaşması'nın tarafları,

2. Maddede, küresel ortalama sıcaklıktaki artışı sanayi öncesi seviyelerin 2°C'nin çok altında tutmak ve
- Sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelerin 1.5°C üzerinde sınırlama çabalarını sürdürmek konusunda anlaştılar.
- İklim değişikliği ve diğer çevresel zorluklarla mücadele etmek ve
- Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak, Avrupa Yeşil Anlaşması'nın merkezinde yer almaktadır.

Karbon ve sera gazı emisyonlarını; 2030 yılında kadar, 1990 yılı seviyesinin asgari %55 altına çekmeyi ve 2050'de sıfır karbon emisyonunu hedefliyor. Ayrıca Avrupa Komisyonu Avrupa Yeşil Antlaşması ilgili tebliğinde, birliği 2050 yılında sıfır net emisyonlu (CO2 ve sera gazları açısından)

- Modern,
- Kaynakları verimli kullanan ve
- Rekabetçi bir ekonomiye sahip,
- Adil ve
- Müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan yeni bir büyüme stratejisi belirledi.

Avrupa Yeşil Antlaşması aynı zamanda

- AB'nin doğal sermayesini korumayı,
- Muhafaza etmeyi;
- Geliştirmeyi;
- Vatandaşların sağlığını ve
- Esenliğini çevresel risklerden ve etkilerden korumayı amaçlamaktadır.

Bu geçiş adil, kapsayıcı olmalı ve kimseyi geride bırakmamalıdır. AB Eylem Planı'nda,

- Hava,
- Su ve
- Karasal

ortamlarda dekarbonizasyon ile sıfır kirlilik hedefi arasındaki sinerjiyi ve "sıfır kirlilik" uygulamasının aşamalı olarak en üst düzeye çıkarılacağını duyurmuştur.

Bu rapor, sera gazı emisyonlarının hemen, hızlı ve büyük ölçekte azaltılmadıkça, Küresel ısınmayı 1,5°C ve hatta 2°C ile sınırlandırmanın mümkün olamayacağını vurgulamaktadır. Çünkü, aşırı hava olaylarının olasılığını azaltmanın; iklim değişikliğini 1,5°C'lik küresel sıcaklık artışıyla sınırlamanın ve sera gazı emisyonlarını acilen azaltmanın, yerküremizi yaşanabilir kılma ihtiyacı için kurtuluş reçetesi olduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede Çalışma Grubu I'nın Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli (HİDP)'nin Altıncı Değerlendirme Raporunda:

- İklim değişikliğinin zaten dünyanın tüm bölgelerini etkilediği hatırlatılıyor;
- Önümüzdeki on yıllarda, iklim değişikliğinin tüm bölgelerde artacağı tahmin ediliyor.

Bu yüzden, bunun engellenmesi için gerekli yaptırımların uygulanması, yerkürenin varlığını sürdürmesinin tek yolu olduğu belirtiliyor.

3. KARBON SINIRI DÜZENLEME (AYARLAMA) MEKANİZMASI (KSDM)

Türkiye hem Paris Antlaşmasına Nisan 2021 tarihinde imzalayarak taraf olmuş, hem de Avrupa Birliği Konseyin 15 Mart 2022 tarihinde yaptığı açıklamaya göre Karbon Sınırı Düzenleme Mekanizması KSDM'na uyması gereği ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili yönetmeliğin gereklerinin yerine getirilmesi, Avrupa Ülkeleri ve özellikle Avrupa Birliği ülkeleri ile ticaret

yapacak ülkeleri uygulamanın başlayacağı 1 Ocak 2023'ten itibaren çimento, alüminyum, gübre, elektrik enerjisi üretimi ile demir ve çelik alanındaki ürünlerinin ithalatında gerekli önlemleri almaya zorlayacaktır. Yani bu taslak metin 01 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girecek. Bu çalışmada söz konusu yönetmeliğin Türkiye ve Elazığ için ne anlama geldiği üzerinde durulacaktır. Birlik ülkelerinden birinde yerleşik olan firmaların da ithalat işlemi için öncelikle KSDM beyanında bulunması gerekecektir. İthalatçının birlik ülkesinde yerleşik olmaması halinde bu yükümlülük firmanın gümrük temsilcisi tarafından yerine getirilecektir.

Bu beyanda bir önceki takvim yılı boyunca ithal edilen her türlü eşya için ton; elektrik için megavat-saat başına karbondioksit emisyonu, diğer her türlü ürün için ise gömülü emisyon değerleri yer alacak.

İthalatçıların gerçekleştirecekleri ticaretin yol açacağı karbon kaçağı miktarına göre de KSDM Sertifikası sunmaları gerekecek.

KSDM'nın uygulanmasında bir geçiş dönemi verilmiştir. Bu süreç 2023-2026 yılları arasında yönetmeliğin gerektirdiği yaptırımlara uygun yapılanma için kullanılacaktır. Bu süreçte gerek Türkiye ve gerekse Elazığ'daki sanayi kuruluşları, üretip ihraç ettikleri emtia ile ilgili bazı sertifikaları almak zorunda olacaklardır. Çünkü ithalatçılar ithal ettikleri mallardaki gerçek gömülü emisyonları üç ayda bir raporlamak, doğrudan ve dolaylı emisyonların yanı sıra yurt dışında ödenen herhangi bir karbon fiyatını detaylandırmak zorunda kalacaklardır. Aynı uygulama Türkiye'ye ihracat yapacak diğer Avrupa ülke sanayicileri için de geçerli olacaktır. Yani bu süreç sanayi sektörü ürünlerindeki karbon ve sera gazı emisyonlarının kontrollü ve kurallara bağlı olarak en az düzeyde üretilmesini şart koşacaktır. Örneğin herhangi bir demir çelik ürünü imalatında fosil enerji kaynaklarında elde edilen elektrik kullanımında belirtilen sınırlar aşılinca, aşılın bu sınırlar için üretici firmadan daha sınırda karbon vergisi uygulamasına geçilmiş olunacaktır.

KSDM sadece üretim sürecinde serbest bırakılan doğrudan emisyonlar için geçerli olacak. Teklif, ürünlerin üretimi için gereken elektrik kullanımında açığa çıkan emisyonlar gibi dolaylı emisyonları kapsamayacak. Böylece KSDM, AB Emisyon Ticaret Sistemi (AB ETS) kapsamında AB yerli sanayisine uygulanan ücretlere karşılık gelen ithalata bir ücret uygulaması amaçlanmaktadır. AB ETS, yüksek karbon yayan sektörlerdeki (örneğin çelik, çimento, elektrik üretimi) üreticilerin emisyonlarını karşılamak için yıllık olarak bir dizi ödeneği teslim etmeleri yükümlülüğünü de beraberinde gerektirmektedir. Gelecekteki uygulamalarda sanayicileri çok yakından ilgilendiren ve piyasaya sunulan karbon emisyon kredisi (izin) sayısının azalması ile daha çok ihracatçının sıfır karbon ile üretim yapması hedeflenecektir. AB ETS pazarı, emisyonları azaltan üreticilerin (örneğin, yeni teknolojilere yatırım yaparak) gereksindikleri izinleri satmalarını ve şirketlerin ek izinler satın almasını gerekli kılmaktadır. Yönetmelik önerisine göre KSDM kapsamındaki sektörlerde, AB ETS kapsamında ücretsiz izin tahsisi, 2026'dan itibaren on yıllık bir süre boyunca kademeli olarak kaldırılacak. Uygulamada, yalnızca üye devletlerde belirlenmiş bir otorite tarafından akredite edilmiş ithalatçılar, KSDM kapsamındaki ürünleri ithal edebilecektir. Akredite ithalatçıların, ithalatlarının emisyonlarını karşılamak için, yıllık olarak yeterli KSDM sertifikası satın almak zorunda kalacaktır. Gönderi başına Konsey konu ile ilgili açıklamasında KSDM'ye paralel olarak, karbon fiyatlandırma politikalarının tartışılması ve teşvik edilmesi için üçüncü ülkeler ile 'iklim kulübünün' kurulması ve çok daha fazla işbirliği ortamı yaratılmasına çalışılmalıdır.

Avrupa Birliği emisyonlarını 2030 yılında kadar 1990 yılı seviyesinin asgari %55 altına çekmeyi ve 2050'de karbon nötr olmayı hedefliyor. Değeri 150 Avronun altında olan ithalat işlemleri uygulamadan muaf olacak. KSDM sertifikalarının fiyatı ise her üye devlet tarafından AB ETS kapsamında açık artırmaya sunulan karbon izinlerinin haftalık ortalama bir fiyat oluşturulması üzerinden belirlenecek. KSDM sertifikaları, yetkili makam tarafından her bir Üye

Devlet için ayrı satılacak. Karbon salınımı ve sera gazı emisyonlarının kontrollü ve çeşitli sınırlamalara bağlı olarak yapılmasının çerçeveleri ‘Avrupa Yeşil Mutabakatı’(AYM) uygulamalarında söz konusu olacaktır. AYM’ında aşağıda belirtilen konular söz konusudur:

- a) Biyodiversite (biyoçeşitlilik);
- b) Tarladan sofraya tarımsal üretim;
- c) Temiz enerjinin her sektörde yaygınlaştırılması;
- d) Sanayi sektörünün, eski teknolojisini yenileyerek, sürdürülebilir bir sanayileşme sürecine girmesinin sağlanması;
- e) İnşaat ve yenileme çalışmalarında sıfır karbonla üretilmiş ürünlerin kullanılmasının temini;
- f) Ulaşım sektöründe fosil yakıt yerine yenilenebilir enerji sektörleri vasıtası ile elde edilen elektrikliğin kullanımının yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliğinin oluşturulması;
- g) Tüm adı geçen uygulamalarla çevre kirliliğinin önlenmesi

Gerek AB Yeşil Mutabakatı ve gerekse yukarıda belirtilen yönetmeliğe uygun küresel değer ve tedarik zinciri çevrenin korunmasına yönelik uygulamalarla yaşama geçirilecektir.

4. TÜRKİYE’DE VE BÖLGESEL OLARAK ELAZIĞ SANAYİCİLERİNİN SORUMLULUĞU

Bilindiği gibi Türkiye AB’nin altıncı tedarik ortağıdır. Dünya demir-çelik ve çimento üretiminde söz sahibi ülkelerden birisi olarak, AB’nin önde gelen cam, seramik ve plastik sektörlerinde yapacağı düzenlemelerden etkilenebilir. Bu çerçevedeki düzenlemelere bağlı olarak, önümüzdeki yakın tarihlerde karbon fiyatlamalarından Türk sanayi sektörünün, en az düzeyde etkilenmesi için, çalışmaların hızlı bir şekilde rayına oturtulması gerekecektir. Bu konuda öncü bakanlıkların örneğin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişimi Bakanlığı ve diğerlerinin İklim Kanununu piyasaya uygun ve KSDM’ni de dikkate alarak, karbon fiyatlandırması yapması gerekecektir. Karbon piyasası, finansal hizmet ve ürünlerine yönelik sanayi sektörü aktörlerine gerekli bilgilendirme ve yardımı yapmalıdır.

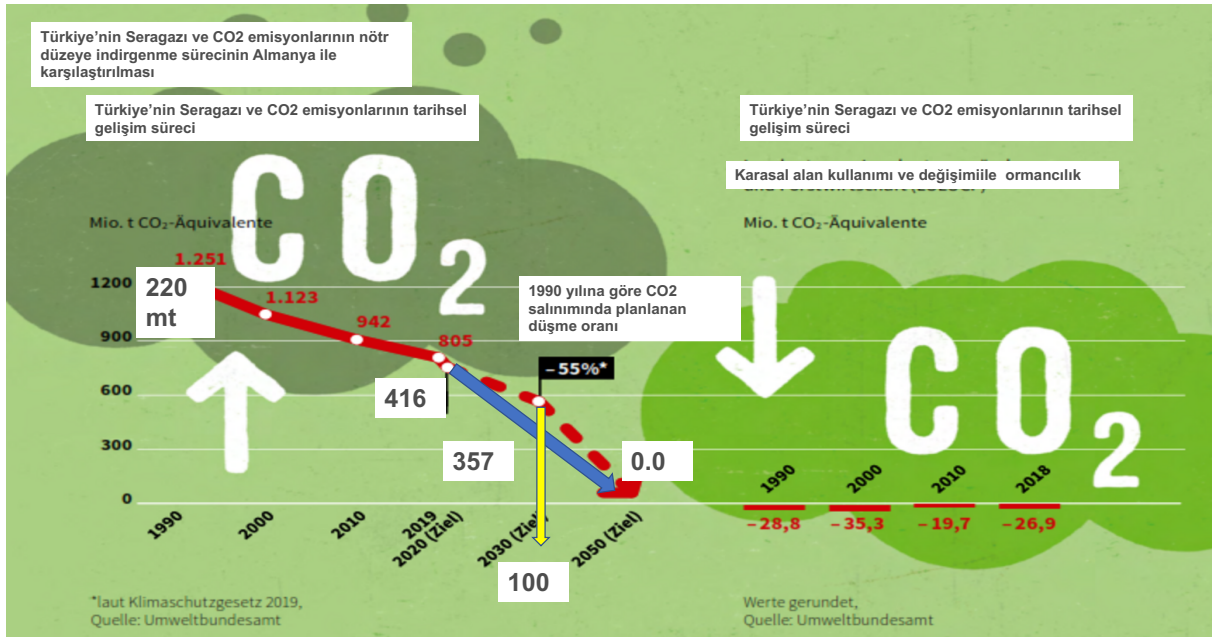
Özellikle AB ülkelerine yönelik üretim yapan firmaların, ihracat uygulamalarında, 2023 yılında yürürlüğe girecek bu yönetmelik hükümlerine göre, oluşturulacak düzenlemelere göre hareket etmeleri sağlanmalıdır. AB ülkelerine ihracatçı sanayicilerin, ürün başına ortaya çıkan sera gazı emisyonları için, belirlenen sınır değer ne kadar olacağı ivedilikle açıklanmalıdır.

Türkiye ve Elazığ’daki sanayi kuruluşlarının birim üretim başına kullandıkları enerji temininde salınan karbon ve sera gazı emisyonlarının, verilen birim miktarı aşmaması ve bunun sağlanması için gereken teknolojik yenilemelere geçilmesi gerekmektedir. Emisyon değerlerinin 2021 Mart ayında AB tarafından yayımlandığını unutmamak gerekir. Yurdumuzdan AB’ye gönderilen malların naklinde oluşan emisyon, o ürünün üretimindeki emisyonu eklenebilir. Bir ürünün hammadde veya ara girdisi ürünün ulaşımında oluşan emisyon miktarı da ürünün toplam emisyonuna eklenebilir. Bu durum yeni hesaplamaları zorunlu kılabilir.

Küresel ölçekte üretilen sanayi ürünleri için kullanılan enerjinin %65’i fosil yakıt kaynaklıdır. Yenilenebilir kaynaklardan dünyada üretilen enerji sadece %25’tir. Günümüzde Türkiye’nin 2021 yılı sonu itibarıyla kullandığı enerji yaklaşık 100 bin MW’tır. Bunda 7 815 MW kısmı güneş, 10.607 RES ve 23 280.4 MW baraj kaynaklı, 8.212,2 akarsu, 1 644.5 biyokütle, 1 676.2 jeotermal kökenli iken; 25 573,6 doğalgaz, 10 116 linyit, 8 993,8 ithal kömür, yani toplam 46 191,7 MW, fosil kaynaklı; yani karbon ve sera gazı üreten kaynaklardan elde edilir. Bu oranlar, yenilenebilir kaynaklardaki artışı ve bunun için yapılacak teknolojik gelişme çalışmaları ile yenilenebilir enerjinin depolanma yöntemlerinin geliştirilmesini ve fosil kaynaklardan

yararlanmayı sıfır düzeyine indirmeyi gerektirmektedir. CO₂ emisyonlarının 2019 yılındaki %34,6'sı elektrik ve ısı üretiminden olmak üzere, %87,4'ü enerji sektöründen, %12,3'ü endüstriyel işlemler ve ürün kullanımı sektöründen ve %0,3'ü ise tarım ve atık sektörlerinden kaynaklanmıştır. Türkiye'deki karbon salınım oranı 4.31 ton/kişi iken dünyadaki bu miktar 4.88 ton /kişidir. Bu değerler ortada iken karbon sıfır değerine 2050 yılında nasıl ulaşılacağı ise kafaları karıştırmaktadır (Resim 2). Bunun dışında sera gazı emisyonlarının da takip ve raporlanması kaçınılmazdır. Bu emisyonların kaynakları saptanarak, azaltımına gidilmelidir. Bunu sağlamak için de tedarik zincirinde faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarının iklim değişikliği hedef ve amaçları sorgulanmalı; sanayi dalında çalışanlar için, iklim değişimi ve karbon emisyonları ile ilgili bilinçlendirme eğitimi yapılmalıdır. Azaltım hedefleri, sürece bağlanmalıdır. Bunun için gereken finans ve yatırım kaynaklarına kolayca erişimin sağlanması gerekecektir. Sonuç olarak sera gazı emisyonunu azaltmaya yönelik yatırım ve çalışmalar şüphesiz şirketler için ek bazı finansman ve yatırım harcamalarını gerektirecektir. Ancak bu yatırımı şimdiden planlamayan, ya da yapmayan şirketler karbon vergisi, tedarik zinciri dışına itilmek, rekabet güçlerinin kaybedilmesi, ya da daha zor ve pahalı finansman ve yatırıma ulaşmak gibi çok daha büyük maliyetlere katlanmak zorunda kalabilirler. Tehdit olarak görünen bu riskler farkındalık ve iyi bir planlama ile fırsat ve rekabet gücüne dönüştürülebilir (www.lexology.com).

Illustration: Jens Bonnke, Illustration: andesee

Şekil 2. Paris 2015'e göre, Türkiye'nin 2020'deki CO₂ salınım değeri olan 357 milyon ton yerine, 2030 yılında Türkiye'nin karbon salınımının 1990 yılı salınımının %55'i olan 112 milyon tona indirilmesi, 2050 yılında ise karbon salınımının sıfırlanması Paris 2015 İklim Değişimi Antlaşmasının gereğidir.

5. NELER YAPILMALIDIR?

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Dünya Bankası tarafından ortak yürütülen Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı Türkiye Programı (PMR) tarafından hem taslak İklim Kanunu, hem de taslak Emisyon Ticareti Sistemi Yönetmeliği'ne ilişkin çalışmalar yapılıyor. Yönetmelik taslağına göre yönetmeliğin amacı, ülke çapındaki sera gazı emisyonlarının maliyet etkin bir şekilde ve ölçülebilir, raporlanabilir ve doğrulanabilir bir biçimde azaltılmasını amaçlamaktadır. Sera gazı emisyonlarına bir limit (üst sınır) belirlenmesi

prensibine dayalı olarak çalışan ve sera gazı emisyon tahsisatlarının alınıp satılması suretiyle doğrudan veya dolaylı olarak sera gazı emisyonunu ve sera gazına sebep olan faaliyetleri sınırlandıran, sınırlandırmayı teşvik eden bir sera gazı emisyon ticaret sisteminin kurulmasına ilişkin usul ve esaslar, hiç vakit geçirilmeden belirlenmelidir. Bunun da ivedilikle ilgili üreticilerle paylaşılması gerekmektedir.

Yine taslak Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde emisyon ticaret sisteminin pilot uygulama dönemi ve ikinci uygulama dönemi olmak üzere iki aşamada uygulanacağı ve pilot uygulama dönemi olarak adlandırılan ilk aşamanın, sistemin kurulduğu tarihten başlayan ilk üç yılı kapsayacağı belirtilmiş durumdadır. Avrupa Konseyi sınırda karbon vergisi uygulamasının çerçevesi üzerinde mutabakata varıldığını duyurmuştur: Buna göre 1 Ocak 2023 tarihinden başlayarak

- a) Çimento;
- b) Alüminyum,
- c) Gübre,
- d) Elektrik enerjisi üretimi ile
- e) Demir ve
- f) Çelik üretimi alanlarındaki ürünlerin ithalatında uygulanacak prensipler ortaya konmuştur:

Konsey 1 Ocak 2026 tarihine kadar Avrupa Parlamentosu ve Konseyine sunulacak rapora göre de düzenlemenin uygulanacağı ürün gruplarının kapsamını genişletilebilecektir. Uygulama kapsamında birlik ülkelerine ihracat yapmak isteyen üreticiler, kendi ülkelerindeki ve varsa üçüncü ülkelerde yaptıkları üretim bilgilerini de, merkezi bir veri tabanında toplayacaktır dendiğinden, Türkiye'nin de ivedilikle bu konuda bir veri tabanı oluşturmaya başlamasının zamanı gelmiş ve geçmektedir.

Birlik ülkelerinde yerleşik olan firmaların ithalat işlemi için, önce Karbon Sınırı Düzenleme Mekanizması (KSMD) beyanında bulunacaktır. İthalatçının birlik ülkesinde yerleşik olmaması durumunda, bu yükümlülük, firmanın gümrük temsilcisi tarafından gerçekleştirilecektir.

Türkiye'deki kurumsal ve yasal alt yapı bakımından boşlukları analiz etmek ve bu boşlukları kapamak için eylemler önerilmeli ve bunun en kısa zamanda yaşama geçirilmesi artık kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu bulguların, Türkiye'de bir Emisyon Ticaret Sisteminin (ETS) kurmak için adım adım bir uygulama kılavuzuna veya eylem planına dönüştürülmesi gerekmektedir.